

در گستره پیروزی نهایی

(تحلیل گفتمان پیام پذیرش قطع نامه ۵۹۸)

□ دکتر ابوالفضل مروی

اشاره

پذیرش قطع نامه ۵۹۸ سازمان ملل متحد از سوی ایران و بر اثر آن پایان جنگ تحمیلی یکی از مقاطع مهم تاریخ انقلاب اسلامی بلکه تاریخ معاصر ایران و جهان است. از زمان پذیرش قطع نامه در بیست و هفتم تیرماه سال ۱۳۶۷ تاکنون مقالات بسیاری در باره جنگ تحمیلی و خاتمه آن و نیز سرانجام ذلت بار صدام و حزب بعث به عنوان آغاز کننده جنگ به نیابت از استکبار جهانی و صدمات بسیاری که عراق و جهان اسلام از این تجاوز وحشیانه و احمقانه متحمل شد به رشته تحریر درآمده است. معمولاً از تیرماه تا شهریور ماه که ماه آغاز جنگ تحمیلی هشت ساله از طرف رژیم بعث عراق است، هر ساله مقالاتی در باره جنگ و خاتمه آن و نیز نتایج و آثار آن در جراید مختلف به چاپ می‌رسد که در آنها به مدارک مختلفی اشاره می‌شود و نکات تازه‌ای در تحلیلها مطرح می‌گردد به نحوی که می‌توان گفت امروزه غالباً نکته یا تحلیل تازه‌ای در این موضوع در مقالات روزنامه‌ها ملاحظه نمی‌شود و ظاهراً به همه ابهامات و مسایل مرتبط با موضوع پاسخ گفته شده است. یکی از منابع اصلی این مقالات پیام امام خمینی در باره پذیرش قطع نامه است که بخشهایی از آن در اکثر مقالات یاد شده مطرح و به طرق مختلف تحلیل می‌گردد. با این وجود در کمتر مقاله‌ای پیام مزبور به عنوان یک گفتمان مورد بررسی قرار گرفته است. در مقاله حاضر سعی می‌شود تا پیام امام خمینی در باره پذیرش قطع نامه به عنوان یک گفتمان مطرح و بعضی از مؤلفه‌های این پیام تاریخی تفسیر و تحلیل گردد.

مقدمه

امروز همه دست اندرکاران و تحلیل گران مسایل جهانی و سیاستمداران بی غرض و مرض عالم می‌دانند و اذعان دارند که جنگ تحمیلی بزرگترین حلقه از زنجیره‌ای از توطئه‌های گوناگون برای درهم شکستن و نابودی انقلاب اسلامی ایران از ناحیه استکبار غرب خصوصاً

آمریکا بود. و البته خیلی خوش باوری می خواهد تا تصور کنیم این توطئه ها خاتمه یافته است. همچنین همه می دانند که قطع نامه ۵۹۸ سازمان ملل متحد در زمانی صادر شد که ایران پیروز صحنه نبرد بود. مادامی که ارتش صدام با حمایت همه جانبه استکبار وارد میهن اسلامی ما شد و اراضی وسیعی را در در اختیار گرفت هیچ کشوری و هیچ سازمانی در جهان این تجاوز آشکار و ضد بشری را محکوم نکرد و علیه صدام موضوع نگرفت. بلکه نه تنها کشورهای استکباری خصوصاً آمریکا بلکه حکومت‌های منطقه نیز در انتظار نابودی این انقلاب مظلوم بودند و به انحاء مختلف از صدام پشتیبانی می کردند. قطع نامه های سازمان ملل متحد در حالی که بخشهای مهمی از کشور ما در اختیار متجاوزان بود فقط بر آتش بس تأکید داشتند که خود توطئه ای بود برای نابود کردن انقلاب اسلامی. اما رهبری الهی امام خمینی و هجوم نیروهای داوطلب مردمی به جبهه ها علیرغم تمامی تحریمهای اقتصادی و نظامی، ارتش تجهیز شده صدام را وادار به شکست و عقب نشینی کرد تا جایی که بخشهای مهمی از خاک عراق به تصرف رزمندگان اسلام در آمد و از نظر استکبار خطر سقوط حزب بعث محتمل الوقوع می نمود که این مسئله در همان زمان در رسانه های غربی منعکس شده است.

غرب می دانست که سقوط صدام و حزب بعث یعنی پیروزی اسلام و نابودی اسرائیل و در نتیجه خارج شدن خاور میانه از حیطه غارتگری استکبار جهانی. در واقع شکست صدام یعنی قطع شاهرگ حیاتی استکبار. این بود که استکبار جهانی بویژه آمریکا و غرب با تمام توان تبلیغاتی، اقتصادی و نظامی خویش وارد عرصه کارزار شدند تا چنین اتفاقی صورت نگیرد. آنها علاوه بر باز سازی و تجهیز فوق تصور ارتش صدام با آخرین سلاحهای مرگبار و غیر متعارف که فقط در اختیار بعضی از کشورهای بزرگ صنعتی است خود نیز عملاً به جنگ ناجوانمردانه با ایران برخاستند و خصوصاً آمریکا با هدف قرار دادن سکوهای نفتی و کشتی های ایرانی و حتی هواپیمای مسافری ایران و با کشتن صدها مرد و زن و کودک، پرده ظاهر سازی را از چهره کریه خود کنار زد تا به ایران پیام دهد که استکبار در تحصیل اهداف غارتگرانه خود از هیچ جنایتی ابا ندارد.

صدور قطع نامه ۵۹۸ در شرایطی که احتمال سقوط صدام می رفت در شمار اولین گامهای سیاسی - تبلیغی استکبار بود و تا ورود به عرصه عمل می توانست موقتاً پیشرفت ایران را در جبهه ها به تأخیر اندازد و نوعی وفاق جهانی را علیه کشور اسلامی ما بوجود آورد. این است که در این قطع نامه بعضی از دیدگاههای اصلی ایران در باره خاتمه جنگ از جمله معرفی متجاوز، خروج ارتش بعث از مرزهای ایران و پرداخت غرامت جنگی، منظور شده بود. با این وجود پذیرش قطع نامه از طرف ایران بعد از گذشتن مدتها از صدور آن، در سطح منطقه و جهان و حتی در خود ایران با نوعی ناباوری همراه بود و برای بعضی این تصور را بوجود آورد که انقلاب اسلامی در ضعف کامل افتاده است و با یک ضربه نهایی از پای در خواهد آمد. بلافاصله بعد از قبول قطع نامه ارتش صدام و با پشتیبانی او و حامیان او منافقین، موقع را مغتنم شمرده و از دو جبهه شمال و جنوب غرب کشور به میهن اسلامی ما هجوم آوردند. ولی با تدبیر و مقاومت امام خمینی و حرکت نیروهای فراوان مردمی به سوی جبهه ها، منافقین و ارتش صدام با وجود همه تمهیدات و تجهیزات مفتضحانه شکست خوردند و خواب و خیال آنها بر باد رفت و معلوم شد پذیرش قطع نامه اگر به علت عدم امکان پیروزی بر صدام و استکبار تلقی شده است دلیل ضعف ایران اسلامی در دفاع از مظلومیت خویش نیست.

به هر حال در باره جنگ تحمیلی و خاتمه آن کتابها و نیز - همان طور که اشاره شد - مقالات فراوانی نوشته شده است که می توان با مراجعه به آنها شمای کامل و روشنی از این رویداد بزرگ تاریخی و نیز مقاومت قهرمانانه ملت ایران و رهبری بی نظیر امام خمینی بدست آورد. در این مقاله هدف ما ارائه شناخت بهتری از پیام حضرت امام در این باره است.

روش ما در این مقاله استفاده از بعضی امکانات تحلیل گفتمان است که یک روش تفسیری برای درک بهتر کلام به حساب می آید. تحلیل و تفسیر متون خصوصاً قرآن کریم یا تورات و انجیل، سابقه ای بسیار طولانی دارد که در غرب بیشتر با عنوان هرمنوتیک شناخته می شود اما تحلیل گفتمان یک روش تفسیری جدید است که از تمامی امکانات تفسیری هرمنوتیک نیز استفاده می کند به نحوی که می توان تحلیل گفتمان را شاخه ای نو از هرمنوتیک دانست. البته

توجه به زمان تولید متن و شرایط آن و همچنین ایدتولژی پشت متن و قرائت آن در شرایط مختلف از ویژگیهای تحلیل گفتمان است. در این مقاله عمدتاً از اصول کلی تحلیل گفتمان «تئون ون دایک»^۱ و «نورمن فر کلاف»^۲ استفاده شده است.

باید توجه داشت که بعد از گذشت حدود ۲۰ سال از صدور پیام امام خمینی، امروز ما از نگاه زمان حاضر بدان می نگریم، همان گونه که در گذشته چنین بود و در آینده نیز چنین خواهد بود. در واقع این گونه پیامها جاویدانند و در زمان جاری اند و همیشه می توان از آنها نکات تازه ای آموخت و در عمل بکار بست.

چون در تحلیل گفتمان، شرایط تولید متن زیر بنای تحلیل محسوب می شود، به خطوط اصلی شرایط دوران صدور پیام اشاره شد و فرض نگارنده نیز این است که مخاطبان از کم و کیف شرایط تاریخی که جنگ تحمیلی و خاتمه آن را رقم زد بیش از این مقدمه اطلاع دارند. علاوه بر آن پیام حضرت امام قبلاً در روزنامه ها به چاپ رسیده است و در صحیفه امام نیز مندرج است.^۳ به این لحاظ از آوردن متن کامل پیام که پیامی طولانی است در این مقاله خود داری می شود. البته مراجعه به اصل پیام و مطالعه دقیق آن از هر مقاله ای تأثیر گذار تر، آگاهی بخش تر، امید آفرین تر و شور آفرین تر است و آنچه در پی می آید صرفاً اشاره به بعضی از نکاتی است که ان شاء الله در مطالعه و درک بهتر پیام کمک کار خواهد بود.

نکته دیگر اینکه پیام پذیرش قطع نامه به عنوان بخشی از پیام مربوط به سالگرد کشتار حجاج در مکه معظمه آمده است و به همین خاطر، مؤلفه های پیام در دو بخش مجزا می آید و سپس با مقایسه با هم به صورت یکجا تفسیر و تحلیل می شود.

شناسنامه پیام:

زمان: ۲۹ تیرماه ۱۳۶۷ (دو روز بعد از پذیرش قطعنامه توسط ایران)

مکان: تهران، جماران

موضوع: سالگرد کشتار خونین مکه و قبول قطعنامه ۵۹۸

مخاطب: ملت ایران

بخش اول پیام

واژگان و ترکیبات:

الف - سفید(مثبت): بسم الله الرحمن الرحيم - لقد صدق الله... (آیه ۲۷ سوره فتح) - مسلخ
عشق - منای رضایت حق - راه و رسم آزادگی - هجرت - کوله بار امانت - مبارزه - بت شکنی - و
اذن فی الناس بالحج یا توک رجالا (بخشی از آیه ۲۷ سوره حج) - پا برهنه و سر برهنه - میهمانی
خدا - آب زمزم - مناسک حج - سیر و سیوروت ابدی - میقات حج - میقات عمل - نجات
محرومان - احرام شهادت - لیکن اللهم لیکن - برائت از کفر و شرک - انتقام از آمریکا و آل
سعود - جشن پیروزی حق بر جنود کفر و نفاق - آزادی کعبه از دست نا اهلان و نامحرمان - حج -
حقوق مسلمانان و محرومان - اتصال انسان به صاحب خانه - محتوای سیاست اسلام - عشق آفرین -
جامعه متکامل - مناسک حج - زندگی توحیدی - قرآن - کانون معارف الهی - گوهرهای هدایت
و رشد - حکمت و آزادگی - گنجینه اسرار آفرینش - هدم کفر و شرک - فریاد برائت از
مشرکین - مبارزه برای کسب آزادی ملتها - فریاد وحدت مسلمین - آتش زدن پرچم آمریکا - شعار
مرگ بر شوروی و آمریکا و اسرائیل - حق حیات - اظهار نظر - قدرت بیان مصیبتها - آزاد - مانور
بزرگ - رهایی - انرژی متراکم جهان اسلام - برائت از مشرکین - به یاری خداوند بزرگ - اسلام
ناب محمدی صلی الله علیه و آله و سلم - مجدد و عظمت - غیرت و حمیت اسلامی و عربی -
گسترش نفوذ اسلام - کم کردن سلطه جهانخواران - آوای توحید - انقلاب اسلامی - احساس غرور
و آزادی - آوای آزادی و آزادگی - گلهای محبت و عشق - چشمه سار زلال جوشش اراده
خویش - پرده کعبه و حرم خدا - مبارزه قهر آمیز - منبر بزرگ - بلندای بام انسانیت - صدای
مظلومان - فرار از اسارت - رهایی از بردگی - عزت و حیات - یورش به دشمنان اسلام - میثاقمان
با خدای کعبه - مبارزه با ظالم - شهادت یا پیروزی - کرامت انسانی - صعود عزت و شوکت -
تحولات بزرگ - حماسه برائت از مشرکین - عطر خونهای پاک - حماسه مردم فلسطین - دنیایی

از صلابت - میوه استقامت - زیتون نور و امید - آوای الله اکبر - فریاد ملت ما و...

ب - سیاه (منفی): کشتار فجیع - بی رحمانه - کشتن - به خاک و خون کشیدن - عزا دار ساختن - ناجوانمردی - قساوت - تازیانه زدن - کفر - نفاق - لباس و حجاب پیوستگی و دلبستگی به دنیا - خطرناکتر - فریبی نو - استکبار جهانی - کفر و شرک - قتل - شمشیر کفر و نفاق - خارجی - ملحد - مشرک - مهدور الدم - اندوه دلیمان - جنایت بزرگ - کنترل و ارباب - جنایات هولناک - منع حجاج ایرانی - بمباران شدید تبلیغات - قتل میهمانان خدا - جهان سرمایه داری و کمونیزم - ظالمین - فشارهای روحی و جسمی - رذایل مادی و معنوی - غم بزرگ - مهجور - خروارها خاک کج فکریها - حج بی روح و تحرک - حج بی برائت - بافته ها و تافته های خرافاتی - مبارزه فرقه ای - نزاع قدرت - نقشه های شوم جهانخواران - نیات پلید تشکیلات آل سعود - تهمت افتراق و جدایی - تجاوز به منافع دیگران - استعمار و استثمار - بردگی ملتها - اصول و موازین خود ساخته و بین المللی - قرنطینه سیاسی - منافع مستکبران - فشار و حبس و اعدام - کنترل زائران خانه خدا - حادثه مکه - سیاست اصولی جهانخواران - قلع و قمع مسلمانان آزاده - کارنامه سیاه و ننگین - درد و مصیبت - خاک مذلت - فاجعه قتل عام - اسلام اشرافیت - اسلام ابوسفیان - اسلام ملاحای کثیف درباری - اسلام مقدس نماهای بیشعور - اسلام ذلت و نکبت - اسلام پول و زور - اسلام فریب و سازش و اسارت - اسلام حاکمیت سرمایه و سرمایه داران - اسلام آمریکایی - معامله کثیف سیاسی - خود فروشی - وطن فروشی - فجایع صهیونیستها و...

افراد و نهادهای مطرح شده در متن:

الف - مثبت: حجاج بی دفاع - زائران مؤمن و موحد - شهر خدا - خلق خدا - میهمانان خدا - بهترین بندگان حق - حرم - جهان اسلام - شهیدان - مسلمانان - آزادگان - فرزندان ابراهیم علیه السلام - مادران و پدران شهید - جانبازان بی پناه - سالخوردگان - مظلومان - خانه خدا - خانه مردم - محرومان - محمد صلی الله علیه و آله و سلم - کعبه - فرزندان راستین پیامبر اسلام - حضرت ابی عبدالله الحسین علیه السلام - یاوران با وفای او (سید الشهداء) - مسجد الحرام - برادران و حامیان -

□ جنگ تحمیلی بزرگترین حلقه از زنجیره‌ای از توطئه‌های گوناگون برای درهم شکستن و نابودی انقلاب اسلامی ایران از ناحیه استکبار غرب خصوصاً آمریکا بود

□ رهبری الهی امام خمینی و هجوم نیروهای داوطلب مردمی به جبهه‌ها علیرغم تمامی تحریمهای اقتصادی و نظامی، ارتش تجهیز شده صدام را وادار به شکست و عقب نشینی کرد

همسنگران واقعی - نیروی سوم - قدرت سوم جهان - درد آشنایان امت اسلامی - اسماعیل - هاجر - مرقد پیامبر - حرم امن الهی - نظامی و پاسدار کشور اسلامی - ملل ضعیف عالم - فرزندان قرآن - دردمندان - مظلومین و پا برهنه‌ها - ملت‌های در بند - کلیساهای جهان - پا برهنگان - جمهوری اسلامی ایران - مسلمانان آزاده جهان و...

ب - منفی: نوکران آمریکا - سفاکان آل سعود - آل سعود - جهانخواران و اذنان آنان - آمریکا - شاه - شوروی - آمریکا - راحت طلبان - حرام - بنده زر خرید - ابی سفیان و ابی لهب - لات و هبل - بت - مفتی‌ها - مفتی زادگان - بلعم باعورا - یزیدیان - جیره خواران بنی امیه - میراث خواران بنی سفیان - آخوندهای درباری - مفتی‌های خود فروخته - شیطان بزرگ - حکومت‌های وابسته - علمای درباری - دست نشاندهگان آمریکا - دول استکباری شرق و غرب - حاکمان تحمیل شده - پیروان خطوط کلی استکبار - ظالمین جهان - ابر قدرتها - نوکران و جیره خواران - منفورترین موجودات - حاکمان بی درد کشورهای اسلامی - مساجد اشرافی و مناره‌های تزئیناتی - مراکز وهابیت - کانونهای فتنه و جاسوسی - کارگزاران آمریکایی - نامحرمان نجس آمریکا - آمریکا زاده‌ها - حاکمان بی شخصیت - شیطان بزرگ - ابر قدرتها - سرسپردگان آمریکا و

شوروی - نظام‌های فاسد کشورهای اسلامی - روحانی نماها - سیاست بازان خود فروخته و...

قطب بندی (غیر سازی):

الف - توصیف و معرفی خود و ارزشهای منتسب به خود(ما):

مسلمانان جهان = جشن گرفتن عید قربان با شهادت فرزندان ابراهیم علیه السلام - عزادار شدن بر اثر جنایت آل سعود - در سلطه بیگانگان گرفتار مرگ تدریجی شدن - تحت اختناق سیاسی بودن - پرده برداشتن از اسرار جنایتبار امریکا و آل سعود از طریق کنفرانسها و مصاحبه ها و سخنرانیها.

مسلمانان ایران (زائران ایرانی و نیز خالق متن) = ابراز نفرت شدید از آمریکا و نوکران آمریکا (آل سعود) - شهادت - مصاف با جهانخواران و اذتاب آنان / مظلومیت - هجرت به سوی خانه خدا و به سوی خانه مردم - بت شکنی - شکستن شاه و شوروی و آمریکا - خرد کردن کفر و نفاق - میهمان خدا - نجات محرومان - حرام کردن راحت طلبی بر خود - عزم را جزم کردن که بنده زر خرید امریکا و شوروی نباشند - خسته نشدن از مبارزه - زنده کردن مناسک ابراهیم - گفتن لبیک اللهم لبیک - براءت از کفر و شرک - یاوران حسین علیه السلام - آرزوی انتقام از امریکا و آل سعود - بر پایی جشن و سرور پیروزی حق بر جنود کفر و نفاق و آزادی کعبه از دست نا اهلان و نا محرمان - مبارزه برای کسب آزادی ملتها - گسترش قلمرو جغرافیای حکومت اسلام - خواهان وحدت مسلمین - شریک و غم و شادی مسلمانان - تصمیم بر آزاد سازی متراکم جهان اسلام - فراموش نکردن فاجعه قتل عام صدها عالم و هزاران زن و مرد فرقه های مسلمین در طول حیات ننگین آل سعود و نیز جنایت قتل عام زائران خانه خدا - در صدد گسترش نفوذ اسلام در جهان و کم کردن سلطه جهانخواران - در صدد خشکانیدن ریشه های فاسد صهیونیسم، سرمایه داری و کمونیزم در جهان - تصمیم گرفتن به لطف و عنایت خداوند بزرگ برای نابودی نظامهایی که بر این سه پایه (صهیونیسم، سرمایه داری و کمونیزم) استوار گردیده اند - ترویج اسلام رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم در جهان استکبار - جلوگیری از باجخواهی و مصونیت کارگزاران

امریکایی - مخالفت و مبارزه با اینکه از کعبه صدای سازش با امریکا و شوروی و کفر و شرک نواخته شود - پاره نشدن رشته محبت با پیامبر - به سوی کعبه نماز گزاردن و به سوی مکه مردن - پایدار ماندن در میثاق با خدا - بنیان نهادن پایه های برائت از مشرکین با خون هزاران شهید عزیز - مظلوم تاریخ - محرومان و پاهننگان - جز خدا کسی را نداشتن - دست از مبارزه با ظالم بر نداشتن - حفظ اسلام و اصول انقلاب - تحمل گرسنگی و تشنگی - مقاومت در برابر شدیدترین حملات تمامی جهان کفر، جنگ اقتصادی و تبلیغاتی و روانی و توطئه منافقین و لیبرالها و... پیامبر اسلام(ص) = عدم نیاز به مساجد اشرافی و مناره های تزئیناتی - دنبال مجدد و عظمت پیروان خود بودن.

زائران سایر کشورها = سفر به مکه تحت کنترل و ارباب حکومتها - خالی یافتن جای دوستان و برادران و همسنگران واقعی خود - زیر بمباران شدید تبلیغات آل سعود قرار گرفتن - داشتن رسالت سنگین برای درک معنای واقعی حج.

مسلمانان تمام کشورها = در سلطه بیگانگان گرفتار مرگ تدریجی شدن - ترتیب دادن کفرانستها و مصاحبه ها و سخنرانیها برای پرده برداشتن از اسرار جنایتبار امریکا و آل سعود - نشان دادن مظلومیت ما به دنیا - از بین بردن رونق و زرق و برق کاخهای سفید و سرخ.

ملل ضعیف عالم خصوصاً مسلمانان = نداشتن حق حیات و اظهار نظر - در قرنطینه سیاسی قدرتهای استکباری خصوصاً امریکا و شوروی بودن - در معرض فشار و حبس و اعدام بودن - عدم قدرت بیان مصیبتها - احساس غرور و آزادی از برزخ بی انتهای که انقلاب اسلامی برای جهانخواران آفریده است.

فلسطین (مردم فلسطین) = حماسه آفرینی - مقاومت بی محابا و دست خالی در برابر حملات وحشیانه صهیونیستها - صلابت - آوای الله اکبر سر دادن - از انقلاب ایران تأثیر گرفتن - دوشا دوش برادران و خواهران ایرانی فریاد آزادی قدس را سر دادن - مرگ بر امریکا و شوروی و اسرائیل گفتن - نثار خون.

خمینی = باز کردن سینه و آغوش برای تیرهای بلا و حوادث سخت و برابر همه توپها و

موشکهای دشمنان - عشق به شهادت.

ب- توصیف و معرفی دیگران و ارزشهای منتسب به دیگران (آنها):

آل سعود (حکومت سعودی) = کشتار فجیع و بی رحمانه و به خاک و خون کشیدن حجاج بی دفاع (مهمانان خدا، زائران موحد، بهترین بندگان حق و...) - ترسیم حادثه مکه به عنوان یک مبارزه فرقه ای میان شیعه و سنی - پرده پوشی جنایات هولناک - عزا دار ساختن مسلمانان و آزادگان - کشتن بر خلاف راه و رسم آزادگی - تازیانه زدن بر پیکر نیمه جان سالخوردگان، مظلومان و... - انتقام از کسانی که مانند حضرت ابراهیم عمل کرده بودند - فریبکاری - نوکری استکبار خصوصاً آمریکا - میراث خوار بنی سفیان - نابودی و قتل بهترین فرزندان راستین پیامبر اسلام - ابی لهب و ابی جهل - زیر بمباران تبلیغات شدید قرار دادن زائران سایر کشورها - ترسیم حادثه مکه به عنوان یک مبارزه فرقه ای میان شیعه و سنی - داشتن نیات پلید - تهمت زدن به افتراق و جدایی و تصرف کعبه و آتش زدن خانه خدا و تخریب مدینه پیامبر - دست نشانده امریکا - تحمیل شده - کنترل زائران خانه خدا - توطئه برای حفظ سیاستهای استکبار - تأمین منافع مستکبران - جلوگیری از نفوذ اسلام ناب محمدی (ص) - کارنامه سیاه و ننگین داشتن - قتل عام صدها عالم و هزاران زن و مرد فرقه های مسلمین - فتنه و جاسوسی - ترویج اسلام امریکایی - سر نهادن بر آستان سرور خود امریکا - اطمینان دادن به اسرائیل برای بکار نبردن اسلحه علیه آنان - جسارت و شرارت علیه فرزندان معنوی رسول الله (ص) - شریک بودن در ماجرا جوئیها و جنایات امریکا (عربستان و کویت).

امریکا = کشتار و قساوت - شیطان بزرگ - طراحی کشتار حجاج - ترسیم حادثه مکه به عنوان یک مبارزه فرقه ای میان شیعه و سنی - باجخواهی و مصونیت - کفر و شرک - جنایات متعدد - حمایت از عراق [حکومت بعثی] - حمله به سکوهای نفتی و کشتیها و قایقهای ایرانی و سرنگونی هواپیمای مسافربری ایران.

استکبار جهانی (جهانخوران، دول استکباری شرق و غرب، امریکا، شوروی) = قساوت -

□ غرب می‌دانست که سقوط صدام و حزب بعث یعنی پیروزی اسلام و نابودی اسرائیل و در نتیجه خارج شدن خاور میانه از حیظه غارتگری استکبار جهانی

داشتن نقشه های شوم - اعتقاد به اینکه مسئولین کشورهای اسلامی باید به فرنگ بروند - تقسیم جهان به دو بخش آزاد و قرنطینه سیاسی - نشناختن هیچ مرز و حد و قانونی - تجاوز به منافع دیگران - استعمار و استثمار و بردگی ملت‌ها را منطقی و ضروری و مطابق با همه اصول و موازین خود ساخته بین المللی دانستن - قلع و قمع مسلمانان آزاده - کفر و شرک - ایجاد حادثه به بهانه حفظ منافع خود - جنگ دیپلماسی و بازی سیاسی - جنگ اقتصادی و تبلیغاتی و روانی علیه ایران - در آستین داشتن افرادی برای شکست انقلاب - حمله به ایران از همه کمینگاه‌های سیاسی و نظامی و فرهنگی و اقتصادی - در کمین نشستن برای نابود کردن مردم - جلوگیری از نفوذ پابره‌نه‌ها و محرومان در جهان - مهار جهان سوم - مظاهر بی محتوای جهان مادی.

عراق = حملات دد منشانه به شهرها - موشک باران مناطق مسکونی - بمبارانهای مکرر شیمیایی.

حاکمان (بی درد) کشورهای اسلامی = کنترل و ارباب زائران خانه خدا - فشار و حبس و اعدام مسلمانان - تحمیل شده - پیرو خطوط کلی استکبار - نوکران جیره خوار - منفورترین موجودات جهان - داشتن کارنامه سیاه و ننگین - سیاستهای غلط - دست نشانده - رابطه گرم و صمیمی با اسرائیل - نداشتن یک جو غیرت و حمیت عربی و اسلامی - معامله کثیف - خود فروشی و وطن فروشی - نادیده گرفتن احساسات یک میلیارد مسلمان و صحنه گذاشتن بر فجایع صهیونیستها - کارگزاران سیاست امریکا و شوروی - پاشیدن تخم مرگ و اسارت - بی شخصیت.

مفتی ها و مفتی زادگان = اتهام شرک زدن به کسانی که بخواهند از کفر و شرک برائت

جویند- نوادگان بلعم باعوراها- درباری- خود فروخته- کثیف- مقدس نماهای بیشعور- حامی اسلام ذلت و نکبت و پول و زور و فریب و سازش و اسارت و حاکمیت سرمایه و سرمایه داران- ترویج اسلام امریکایی- سر نهادن بر آستان سرور خود امریکا.

مقدس نماها(داخلی)= خطرناک بودن- با تزویر محتوای انقلاب و اسلام را نابود کردن- با قیافه ای حق به جانب و طرفدار دین و ولایت همه را بی دین معرفی کردن- حيله.

منافقین و لیبرالها= توطئه.

سرمایه داران= زراندوزی و احتکار.

استناد(ذکر شواهد): حوادث جاری(کشتار مکه، اطمینان دادن آل سعود به اسرائیل، جنگ تحمیلی، زدن هواپیمای مسافری ایران توسط آمریکا، مبارزات ملت ایران و...) / مستندات عقیدتی (آیات قرآن کریم، سنت رسول الله (ص)، آئین حج و...) / مستندات تاریخی (صدر اسلام، قیام سید الشهداء، جریان استعمار کشورهای اسلامی و مستضعف و...)

ارزشهای بنیادین مثبت (مورد تأیید و حمایت): اسلام اصیل (اسلام ناب محمدی (ص))- توحید- وحدت- عدالت اسلامی- حج ابراهیمی- مقاومت و جهاد و شهادت- عزت و مجد مسلمانان- آزادی و آزادگی- حمایت از مبارزان و محرومان و مستضعفان- آگاهی بخشی- تهدید دشمن- بشارت پیروزی- آزادی و استقلال- صداقت- هویت اسلامی- معنویت اسلامی.

ارزشهای بنیادین منفی (مورد محکومیت): کفر و شرک- نوکری کفر و شرک و همکاری و سازش با آنان- دشمنی با اسلام و مسلمین- اتهام و تبلیغ علیه اسلام و مسلمین- کشتار مؤمنان و علما و مسلمانان و مهمانان خداوند- تبلیغ و اتهام علیه فرزندان راستین اسلام- تفرقه و نفاق- ظاهر سازی و تجمل گرایی- سرمایه داری- الهاد و مارکسیسم- ایجاد انحراف در اسلام- مهجور ساختن قرآن- حج بی روح و وحدت- عملکرد استکبار و مستکبرین خصوصاً آمریکا و شوروی و اسرائیل- استعمار- سلطه گری- بی فرهنگی و بی هویتی- عدم آزادی و استقلال- نداشتن غیرت و حمیت اسلامی و عربی- خود فروشی- وطن فروشی- دین فروشی- هجوم به کشورهای اسلامی- رفاه طلبی- سلطه گری و سلطه پذیری.

بشارتهای متن: لقد صدق الله... (آیه ۲۷ سوره فتح) که در باره فتح مکه و بشارت حق تعالی به مؤمنین برای ورود ایمن آنان به مسجد الحرام است - انتقام از آمریکا و آل سعود - آزادی کعبه از دست ناهالان و نامحرمان - آزادی انرژی متراکم جهان اسلام - نابودی نظامهای متکی بر صهیونیزم، سرمایه داری و کمونیزم - ریشه کن شدن نظامهای فاسد کشورهای اسلامی و طرد روحانی نماها - نابودی مستکبران - شکست دشمنان خدا در دنیا - مسلمانان مبارز کنترل جهان را به دست خواهند گرفت.

هشدارهای متن: حمله آمریکا به یک کشور اسلامی و با خاک یکسان کردن آن به بهانه حفظ منافع خود - خطر مقدس مآبها که با قیافه ای حق به جانب و طرفدار دین و ولایت همه را بی دین معرفی می کنند - خطر کسانی که بدون استثنا به هر چه روحانی و عالم است حمله می کنند. توصیه های متن (تذکر، نصیحت، راهنمایی، دستور و...):

مسلمانان و زائران خانه خدا (از سایر کشورها) = شناخت واقعی فلسفه حج - کوشش برای تجدید حیات حج و قرآن کریم و بازگرداندن این دو به صحنه های زندگی شان - شناخت توطئه های استکبار و ترفندها و تبلیغات آمریکا و حاکمان سعودی - اعلام برائت از مشرکین - تلاش برای رهایی خود - پیاختن و عدم تحمل ننگ و عار - احساس غرور و آزادی از انقلاب اسلامی ایران و تأسی به این انقلاب - در آمدن از باتلاق سکوت و سکون - غلبه بر وحشت از مرگ - استفاده از جوانان پر شور شهادت طلب برای شکستن خطوط کفر و شرک جهانی - اندیشه به فرار از اسارت و رهایی از بردگی و یورش به دشمنان اسلام - حرام کردن سیادت کفر و شرک جهانی خصوصاً آمریکا را بر خود - مبارزه با ابرقدرتها و انتخاب شهادت یا پیروزی - جهاد در راه خدا - ایجاد تشکیلات بزرگ اسلامی.

محققان متعهد اسلام = ارائه تفسیرهای صحیح و واقعی از فلسفه حج - به دریا ریختن بافته ها و تافته های خرافاتی علمای درباری.

ملت ایران = حفظ اسلام و اصول انقلاب - مقاومت و حضور در صحنه - آگاهی بخشی به جهان.

جمهوری اسلامی (مسئولین کشور) = نترسیدن از اتهامات و تلاش در جهت رضای خدا و کمک به فقرا - سرمایه گذاری برای احیای هویت مسلمانان در جهان - دعوت مسلمانان به پیروی از اصول تصاحب قدرت در جهان - جلوی جاه طلبی و فزون طلبی صاحبان قدرت و پول و فریب را گرفتن - ارتباط با مردم جهان و رسیدگی به مسائل و مشکلات مسلمانان و حمایت از مبارزان و گرسنگان و محرومان - حامی و پناهگاه مسلمانان آزاده جهان بودن - تأمین سربازان اسلام و آشنا ساختن آنان با مبانی عقیدتی و تربیتی اسلام و اصول و روشهای مبارزه علیه نظامهای کفر و شرک. ارتشی و سپاهی و بسیجی و نیروهای مردمی = شاد و مغرور نشدن از تصرف موضعی یا غمگین نشدن برای از دست دادن موضعی.

پدران و مادران و همسران و خویشاوندان شهدا، اسرا، مفقودین و معلولین = بستن کمر بندها - ادای تکلیف - انجام دادن کارها و مسائل خود به بهترین وجه و با درایت و دقت.

مفاهیم اساسی متن: کشتار فجیع و بیرحمانه حجاج، توطئه آمریکا، استکبار و حکام سعودی برای مقابله با اسلام ناب محمدی (ص) و انقلاب اسلامی است. مسلمانان برای رهایی از سلطه گری مستکبران شرق و غرب، بایستی با شناخت صحیح اسلام، علیه کفر و شرک متحد شوند و به عنوان تکلیف راه مقاومت، مبارزه و شهادت را در پیش گیرند. در مبارزه اعتقادی بزرگی که تازه آغاز شده است مستکبران خصوصاً آمریکا، شوروی، اسرائیل، حکام وابسته منطقه و سرمایه داران در یک سو و همه مسلمانان، متدینین، آزادیخواهان، مستضعفان و فقرا در سوی دیگر قرار دارند و پرچم این مبارزه بزرگ را ملت ایران به دوش می کشد. نتیجه نهایی این نبرد بزرگ پیروزی مسلمانان و مستضعفان و نابودی همه مستکبران است.

مؤلفه های اجماع و توافق در متن: اسلام اصیل [اسلام ناب محمدی (ص)] - دشمنی و جنایات آمریکا و شوروی و اسرائیل و حکام وابسته منطقه و سایر مستکبران علیه اسلام اصیل، ایران، مسلمانان و مستضعفان دنیا برای سلطه گری در جهان و تأمین منافع مادی خود - مبارزه با ظلم و ستم و برقراری عدالت در دنیا.

* * *

بخش دوم پیام

واژگان و ترکیبات:

الف- سفید (مثبت): دفاع و مواضع اعلام شده در جنگ- مصلحت نظام و کشور و انقلاب- نظر تمامی کارشناسان سیاسی و نظامی سطح بالای کشور- تعهد و دلسوزی و صداقت- اعتماد- عزت و اعتبار ما- مصلحت اسلام و مسلمین- مرگ و شهادت- گوارا تر- رضایت حق تعالی- تلاش و کوشش- تشکر و قدر دانی- هوشیاری- صبر و مقاومت- خونها و شهادتها و ایثارها- عوالم غیب- شهادت- رضای خدا- جهاد- طبق اخلاص و بندگی- جاودانگی و بقا- جایگاه رفیع- درک کامل ارزش و راه شهیدانمان- خون شهیدان- انقلاب- اسلام- درس مقاومت- راه و رسم شهادت- تربت پاک شهیدان- مزار عاشقان و عارفان و دلسوختگان- دار الشفای آزادگان- خوشا به حال آنان- قافله نور- گوهرها- دفتر و کتاب شهادت- مبارزه- مشعل شهادت- چراغ پر فروغ- عظمت و فداکاری- معرکه بزرگ جنگ و شهادت- امتحان عظیم الهی- امتحان دیگر- روز محاسبه بزرگتر- ادای این تکلیف بزرگ- معامله با خدا- روز واپسین- محاسبه حق- وصیت و سفارش- عزیز- هوشیار و مراقب- حل مسئله جنگ- دفع تجاوز- آماده و مهیا- هدف ما- بنیه دفاعی کشور- بهترین وضعیت- دفاع در برابر شیطنت استکبار و عراق- سازندگی کشور- سعه صدر- در کنار یکدیگر- مترصد اوضاع دشمنان- احساسات و عواطف- ارزش بسیار زیبا- بصیرت و هوشیاری- راضی به رضای خدا- رضایت خدا- تکلیف الهی- تشخیص مصلحت- رحمت و رضای او (خداوند)- آبرو- شیرینی فرج حضرت بقیه الله- رسیدن به خودت (خداوند)- غرور مقدس- عشق مقدس- شهادت- شیرینتر از عسل- تحمل- بغض و کینه انقلابی- پیروزی- مورد اعتماد- خدمت- سرمایه ها و ذخیره های عظیم الهی- گلهای معطر و نوشگفته جهان اسلام- حمایت از محرومین و پا برهنه ها- عدالت اجتماعی اسلام- پیشگاه مقدس پروردگار- الطاف بیکران- تشکر و قدر دانی- محضر مقدس بقیه الله- صبر و اجر- شفا- مصلحت اسلام و مسلمین- انک قریب مجیب- والسلام علیکم ورحمه الله و برکاته.

ب- سیاه (منفی): تلخ و ناگوار- لطمه- محروم- جام زهر آلود قبول قطع نامه- شرمساری- بدا به حال- ساکت و بی تفاوت- انتقاد کننده و پرخاشگر- طفره رفتن- خسارت و زیان بزرگ- حسرت- فراموشی- قبول قطع نامه- حربه تبلیغات جهانخواران- شرارتها- شیوه های تجاوزگرانه- بهانه جوییها- تجاوز- تاکتیک جدید در ادامه جنگ- کید و مکر دشمنان- کینه و قساوت و عداوت دشمنان خدا- خطر تهاجم جهانخواران- شیطنت استکبار و عراق- معرکه ها و معرکه آفرینیها- نا خود آگاه- آلت دست- افکار و اندیشه های تند- سقوط نظام- سخنان فریبنده- نقاب دروغین صلح- نابودی عزت و افتخار مردم- تبلیغات مسموم- از زهر کشنده تر- سازش با کفر- ظلم و ستم و بیداد- تلخی- شماتت- اسارت استعمار- تحقیر و سرزنش- بت تراشیدن از پیشرفت و استعداد خارجیها- روحیه پیروی و تقلید و گدا صفتی- شرایط جنگ و محاصره- بر بالای دار رفتن- محرومیت- زندان رفتن- اسارت و تبعید دیدن- طعنها و تهمتها- زشتی دنیا گرایی- سرمایه داری- خیانت به اسلام و مسلمین.

افراد و نهادهای مطرح شده در متن:

الف (مثبت): همه(ما)- من- کارشناسان سیاسی و نظامی سطح بالای کشور- ملت قهرمان و دلاور ایران- فرزندان عزیزم در جبهه های آتش و خون- همه ملت ایران- کسی که فقط برای رضای خدا به جهاد رفته- شهیدان- جهانیان- ملتها- آیندگان- آنهایی که این گوهرها [شهدا] را در دامن خود پروراندند- کشور ما و ملت ما- جانبازان- اسرا- مفقودین- خانواده های معظم شهدا- ملت بزرگ- مشتاقان [شهادت]- مسئولین- مجاهدان در راه خدا- پیشکسوتان شهادت و خون- ملت عزیز ایران- نیروهای نظامی ما- نظامیان- ارتش- سپاه- بسیج- شهدای عزیز- مردم عزیز و شریف ایران- حضرت بقیه الله- فرزندان انقلابی- صابران- مسئولان جنگ- جوانان عزیز کشورمان- روحانیت و علمای متعهد اسلام- شهدای بزرگوار- ائمه هدی علیهم السلام- رهبران انقلاب- محرومان و پابرهنگان- ملت رشید و دلاور ایران- خادمان واقعی ملت- نهاد مقدس (روحانیون)- علمای پاک و متعهد و مبارز- خادمان اسلام- روحانیت اصیل- روحانیت

واقعی - اندیشه مندان - جوامع اسلامی - خانواده شهدا - مجروحین و معلولین - اسرا - مفقودین - وطن.

ب(منفی): افرادی که آگاهانه یا از روی نا آگاهی این مسئله را مطرح کنند که ثمره خونها و شهادتها و ایثارها چه شد - آنانی که در این قافله [جنگ و شهادت] نبودند - مدعیان بی هنر امروز - قاعدین کوتاه نظر دیروز - نا اهلان و نامحرمان - جهانخواران - دشمن - آنهایی که تا دیروز در برابر این نظام جبهه گیری کرده بودند - جیره خواران استکبار - ملیگراهای بی فرهنگ - استکبار - آمریکای جهانخوار - روحانیون وابسته - روحانیون مقدس مآب و دین فروش - سرمایه داران.

قطب بندی (غیر سازی):

الف - توصیف و معرفی خود و ارزشهای منتسب به خود(ما):

من (امام خمینی) = تلخ و ناگوار بودن پذیرش قطع نامه - رعایت مصلحت نظام و انقلاب اسلامی - قربانی شدن در راه مصلحت اسلام و مسلمین - گوارا بودن مرگ و شهادت - گردن

نهادن به رضایت حق تعالی - تشکر و قدر دانی از رزمندگان - دعوت ملت به هوشیاری و صبر و مقاومت - بدا به حال من - شرمساری در برابر عظمت و فداکاری ملت - راضی به رضای خدا - فرد فرد ملت را چون فرزندان خود دانستن - عشق ورزیدن به ملت - شناختن ملت - عمل به تکلیف الهی - پیمان بستن با ملت برای جنگیدن تا آخرین قطره خون - تشخیص مصلحت - امید به رحمت و رضای خداوند - آبروی خود را با خدا معامله کردن - گذشتن از آنچه گفته بودم - تلاش برای مقدم نداشتن راحتی خود بر رضایت حق و راحتی مردم - سرسازش با کفر نداشتن - مبارزه با ظلم و ستم - مبارزه با جهانخواران - عشق به رزمندگان - سخت گذشتن [روزگار] - پدر پیر - از غسل شیرینتر بودن شهادت - اتکای به خداوند - انتظار فرج - در جریان کار جنگ و مسئولان آن بودن - خادم اسلام و ملت - عدم سازش و تسلیم در برابر کفر و شرک - امان نامه کفر و شرک را امضا نکردن - حمایت از محرومین و پابرهنه ها.

مسئولین سطح بالای کشور = تعهد و دلسوزی و صداقت - قربانی شدن در راه مصلحت اسلام و مسلمین - سخت و ناگوار بودن پذیرش قطع نامه.

ملت و کشور ایران = گردن نهادن به رضایت حق تعالی - قهرمان و دلاور - در آغاز راه مبارزه بودن - نیازمند به مشعل شهادت - خوشا به حال شما ملت - بزرگ - عظمت و فداکاری - عزیز - لمس کردن ابعاد کینه و قساوت و عداوت دشمنان خدا - با بصیرت و هوشیاری جواب همه فتنه ها را دادن - عزیز و شریف = شناختن امام - مبارزه با ظلم و ستم - مبارزه با جهانخواران - انتظار فرج - رشید و دلاور - قدر خادمان واقعی خود را دانستن.

رزمندگان ایران = فرزندان عزیز - تلاش و کوشش در جنگ - رفتن به جبهه برای رضای خدا - سر در طبق بندگی و اخلاص نهادن - جاودانگی و بقا و جایگاه رفیع - جهاد - معامله با خدا - فرزندان انقلابی - غرور مقدس - سخت گذشتن [روزگار] - از غسل شیرینتر بودن شهادت برای شما.

شهیدان = جاودانگی و بقا و جایگاه رفیع - بیمه کردن انقلاب و اسلام - درس مقاومت دادن به جهانیان - تربت آنان تا قیامت مزار عاشقان و دلسوختگان و دار الشفای آزادگان است - خوشا به

حال آنان- در قافله نور جان باختن.

جانبازان و اسرا و مفقودین و خانواده های شهدا= معظم - خوشا به حال شما...
جوانان(کشور)= عزیز- سرمایه ها و ذخیره های عظیم الهی- گلکهای معطر و نوشکفته جهان
اسلام.

روحانیون متعهد= هدایت و همکاری- مبارز و متعهد- در طور تاریخ در سختترین شرایط با
دلی پر امید و قلبی سرشار از عشق و محبت به تعلیم و تربیت و هدایت انسانها همت گماشتن-
پیشتاز و سپر بلای مردم- بر بالای دار رفتن- محرومیت کشیدن- زندانها رفتن و اسارتها و تبعیدها
دیدن- آماج طعنها و تهمتها بودن- روح امید و حیات را به مردم برگرداندن- از حیثیت و اعتبار
واقعی مردم دفاع کردن- در کنار مردم بودن- در هر حادثه غمبار و مصیبت آفرین، شهدای
بزرگواری تقدیم کردن- صداقت و امانتداری- مسئولیت پذیری- خیانت نکردن به آرمان و
اصالت و عقیده و هدف اسلامی- متنفر بودن از روحانیون وابسته- خادم اسلام و ملت- عدم
سازش و تسلیم در برابر کفر و شرک- امان نامه کفر و شرک را امضا نکردن- حمایت از
محرومین و پا برهنه ها.

ب- توصیف و معرفی دیگران و ارزشهای منتسب به دیگران(آنها):

آنهايي که در معرکه جنگ و شهادت و امتحان عظیم الهی نبودند= بدا به حال آنان- ساکت
و بی تفاوت یا انتقاد کننده و پرخاشگر- طفره رفتن از معامله با خدا- خسارت و زیان بزرگ
کردن- حسرت کشیدن در روز واپسین- مدعیان بی هنر- قاعدین کوتاه نظر- نا هلان و
نامحرمان.

دشمن (رژیم بعث عراق)= شرارت - بهانه جویی - شیوه های تجاوز گرانه.

مخالفان نظام جمهوری اسلامی= دم زدن از صلح طلبی به خاطر سقوط حکومت اسلامی
ایران- سخنان فریبنده- جیره خواران استکبار- در زیر نقاب صلح خنجر از پشت در قلب ملت فرو
کردن- ملی گراهای بی فرهنگ- تبلیغات مسموم-

استکبار و آمریکای جهانخوار= پرپر کردن گلهای باغ رسالت.
روحانیون وابسته= بیشتر بودن ضرر از هر فرد ناپاک- مورد لعن و نفرین خدا و رسول و مردم بودن- ضربات اصلی را به انقلاب زدن- مقدس مآب و دین فروش- بی فرهنگ.
ملی گراها= در مشکلات و سختی ها دست ذلت و سازش به طرف دشمنان دراز کردن- شکستن کاسه صبر و مقاومت- پشت پا زدن به همه میثاقها و تعهدات ملی و میهنی ادعایی.

استناد(ذکر شواهد): حوادث جاری(نظر کارشناسان سیاسی و نظامی سطح بالای کشور ایران، تهاجم جهانخواران و عملکرد آنان، جنگ، عملکرد ملی گراها و...) مستندات عقیدتی (جهاد و شهادت، هویت اسلامی، روز قیامت و محاسبه و...) /مستندات تاریخی(جریان استعمار، مجاهدتهای روحانیون متعهد، بعثت، زندگی ائمه اطهار(ع) و...

ارزشهای بنیادین مثبت(مورد تأیید و حمایت): مصلحت نظام و کشور و انقلاب-- تسلیم در برابر پروردگار عالم و رضای او- جهاد و شهادت- صبر و مقاومت- ادای تکلیف- آگاهی و هوشیاری- استقلال- توکل به خداوند- مبارزه با ظلم و ستم- عشق و خدمت به مردم- انتظار فرج امام زمان(عج)- پیروزی نهایی اسلام- اجر اخروی- علم و پیشرفت- خود کفایی- تربیت و هدایت- مبارزه با کفر و شرک- سعه صدر- اتحاد حوزه و دانشگاه- زهد و ساده زیستی- حمایت از محرومان و مستضعفان- عدالت اجتماعی.

ارزشهای بنیادین منفی(مورد محکومیت): عدم رعایت مصلحت نظام و کشور و انقلاب- طفره رفتن از جهاد و شهادت- شرارت و بهانه جویی دشمن بعثی- معرکه آفرینی و آلت دست دشمن شدن- استکبار- ضدیت با نظام جمهوری اسلامی- ملی گرایی- بی فرهنگی- کفر و شرک- ظلم و ستم و بیداد- عملکرد روشنفکران و ملی گراها و لیبرالها و گروههای چپ و منافقین- ذلت و سازش با جهانخواران- التقاط- دنیا گرایی روحانیت- سرمایه داری.

بشارتهای متن: ندارد.

هشدارهای متن: کید و مکر دشمنان (شیطنت استکبار و عراق)- خطر تهاجم جهانخواران در شکلها و شیوه های جدیدتر- خطر روحانیون وابسته و مقدس مآب و دین به دنیا فروش- خطر

□ آمریکا با هدف قرار دادن سکوه‌های نفتی و کشتی‌های ایرانی و حتی هواپیمای مسافری ایران و با کشتن صدها مرد و زن و کودک، پرده ظاهر سازی را از چهره کریه خود کنار زد تا به ایران پیام دهد که استکبار در تحصیل اهداف غارتگرانه خود از هیچ جنایتی ابا ندارد

ملی گراها- دنیاگرایی روحانیون و سوء استفاده دیگران از منزلت آنان.

توصیه های متن (تذکر، نصیحت، راهنمایی، دستور و...):

ملت ایران = هوشیاری و صبر و مقاومت- جدا کردن حساب رزمندگان و قاعدین کوتاه نظر- نگذارید انقلاب به دست نامحرمان و نا اهلان بیافتد و پیشکسوتان شهادت و خون در پیچ و خم زندگی روزمره به فراموشی سپرده شوند- آماده بودن برای دفع تجاوز احتمالی دشمن- عدم غفلت از کید و مکر دشمنان- با بصیرت و هوشیاری جواب همه فتنه ها را دادن.
نظامیان (ارتش، سپاه، بسیج و نیروهای مردمی) = آمادگی برای دفاع و انجام مأموریت‌های خود.

گویندگان و دست اندر کاران و مسئولین کشور و مدیران رسانه ها و مطبوعات = دور شدن از معرکه ها و معرکه آفرینی ها- مواظب باشند ناخود آگاه آلت دست افکار و اندیشه های تند قرار نگیرند- با سعه صدر در کنار یکدیگر مترصد اوضاع دشمنان باشند.
رزمندگان اسلام = صبر و تحمل- نگه داشتن بغض و کینه انقلابی در سینه ها- با غضب و خشم به دشمنان نگریستن- عدم شماتت مسئولین برای پذیرش قطع نامه.

مسئولین و دست اندر کاران کشور = فراهم کردن وسایل ارتقای اخلاقی و اعتقادی و علمی و هنری جوانان- زنده نگاه داشتن روح استقلال و خود کفایی در آنان- حمایت از محرومین و پا

برهنه ها و برقراری عدالت اجتماعی اسلام.

اساتید و معلمین = عدم تحقیر و سرزنش جوانان - بت نتراشیدن از پیشرفت و استعداد خارجی‌ها - روحیه پیروی و تقلید و گدا صفتی را در جوانان تزریق نکردن - توجه دادن به هویت انسانی جوانان - زنده نگاه داشتن روح توانایی و راه و رسم استقلال - زنده کردن روح جستجو و کشف واقعیتها و حقیقتها.

جوانان = دانستن قدر زندگی - آماده شدن برای یک مبارزه علمی و عملی بزرگ برای وصول به اهداف عالی انقلاب اسلامی - استفاده از وجود روحانیت و علمای متعهد در مسیر ارزشها و معنویات.

علما و روحانیون متعهد = آماده شدن برای فداکاری بیشتر - استفاده از آبرو و اعتبار خود برای حفظ آبروی اسلام و خدمت به محرومان و پابرهنگان - عدم سازش با کفر و شرک و تسلیم در برابر آنان - با روی گشاده و آغوش باز حرفهای جوانان را شنیدن - با بیانی آکنده از محبت و دوستی راه راست اسلامی را به جوانان نشان دادن - عدم پرخاش با جوانان و کنار زدن آنها - با پدری و الفت با جوانان برخورد کردن - بها دادن به جوانان (آینده سازان کشور) - گذشتن از اشتباهات و خطاهای کوچک جوانان - تعلیم و تربیت صحیح - تلفیق دو فرهنگ حوزه و دانشگاه و ذوب شدن آنان در یکدیگر (تلفیق دو فرهنگ تجربی و نظری و فلسفی) تا میدان برای گسترش و بسط معارف اسلام وسیعتر گردد - زهد و ساده زیستی - پرهیز از دنیا گرایی - حمایت از محرومین و پابرهنگها.

مفاهیم اساسی متن: قبول قطع نامه برای مصلحت انقلاب و نظام اسلامی و منطبق با رضایت الهی و امری ناگزیر بوده است - ملت و رزمندگان و مسئولین باید صبور و هوشیار باشند و برای آینده تلاش کنند - تأکید بر تداوم جهاد و شهادت - توکل به خداوند - آماده شدن برای کسب علم و دانش و پیشرفت و ترقی - تأیید روحانیت و علمای متعهد اسلام - تأیید جوانان و توجه به آنان - حمایت از محرومان و پابرهنگان.

مؤلفه‌های اجماع و توافق در متن: رضای الهی و مصلحت نظام و انقلاب اسلامی - انجام

تکلیف الهی - مقاومت و جهاد و شهادت - عدم غفلت از کید دشمنان - مقابله با کفر و شرک - مقابله با استکبار و آمریکای جهانخوار - مبارزه با ظلم و ستم و بیداد - توکل به خداوند - انتظار فرج حضرت امام زمان (عج) - پیشرفت و ترقی علمی و عملی و معنوی.

تحلیل متن و فرا متن

مقدمتاً در باره تحلیل متن و فرا متن این پیام عظیم و نجات بخش امام خمینی باید اذعان کرد که نه تنها درک کامل این پیام بلکه فهم و درک همه جانبه اکثر قریب به اتفاق پیامهای حضرتش به دلایل مختلف خصوصاً اتصال روحی و معنوی این شخصیت بی نظیر معاصر به دریای وحدت و فیض اقدس الهی، برای کسانی که به چنین مقامی نرسیده اند امکانپذیر نیست. آنچه در اینجا از پیام حضرت امام استخراج شد و تحلیل می شود صرفاً مشتمل بر بعضی از نکاتی است که در حد بضاعت مزجات نویسنده برای توجه به پاره ای از زوایای پیام پذیرش قطع نامه ۵۹۸ سازمان ملل متحد مطرح می شود:

۱- تحلیلگرانی که در طی سالهای بعد از صدور پیام پذیرش قطع نامه از طرف حضرت امام تا کنون به این مهم پرداخته اند غالباً به تلفیق این پیام با پیام مربوط به سالگرد کشتار حجاج ایرانی توجه کرده اند. در واقع جانمایه پیام قبول قطع نامه نیز همین تلفیق است. کل پیام حدود ۲۷ صفحه است (صحیفه امام با قطع وزیری، هر صفحه ۲۴ سطر) و تعداد سطور کل پیام ۵۹۵ سطر است. روشن است که این پیام یک پیام طولانی است. بخشی از پیام که مربوط به سالگرد کشتار حجاج در مکه توسط حکومت سعودی است در صحیفه امام - با قطع وزیری - ۱۸ صفحه (۴۰۲ سطر) می شود حال آنکه بخش مربوط به پذیرش قطعنامه حدود ۹ صفحه (۱۹۳ سطر) است. علاوه بر این خالق متن برای انتقال از پیام کشتار حجاج به پیام مربوط به پذیرش قطع نامه، جمله خود را چنین آغاز می کند: "و اما در مورد قبول قطع نامه که... " یعنی از دیدگاه خالق متن، پذیرش قطع نامه بخشی از یک واقعیت بزرگتری است که بدون توجه به آن درک این واقعیت تاریخی و به تبع آن درک پیام پذیرش قطع نامه مقدور نخواهد بود. این تلفیق با نحوه ساخت سایر پیامهای امام

خمینی، هماهنگی کاملی دارد. حضرت امام در بسیاری از پیامهای خود مسایل داخلی و منطقه ای را در یک گستره جهانی و بین المللی تحلیل و تفسیر کرده اند.

قابل توجه است که اولین پیام حضرت امام در باره کشتار حجاج ایرانی، نزدیک به یک سال قبل در تاریخ ۱۳۶۶/۵/۱۲ و در پاسخ به نامه حجت الاسلام و المسلمین مهدی کروبی (نماینده امام خمینی و سرپرست وقت حجاج ایرانی) صادر شده است. کل این پیام کمتر از شش صفحه است.^۴ قبل از این تاریخ یعنی در ششم مرداد ماه ۱۳۶۶ حضرت امام طی یک پیام مفصل (۳۷ صفحه از صحیفه امام) که با بخشی از آیه ۱۰۰ سوره نساء آغاز می شود «ومن یخرج من بیته مهاجراً الی الله و رسوله ثم یدرکه الموت فقد وقع اجره علی الله» خطاب به مسلمین ایران و جهان خصوصاً زائران حرم الهی، ضمن تحلیلی عمیق از اوضاع جهان و منطقه، حرم الهی را مرکز توحید و وحدت اعلام و بر انجام مراسم برائت از مشرکین که آن را از واجبات حج و آزادیبخش مسلمانان می داند تشجیع و تشویق می کند.^۵

شروع پیام مزبور با آیه یاد شده حاکی از آن است که امام خمینی احتمال درگیری و شهادت زائران را به نحو قریب به یقین می داده است. توجه به آیه مورد بحث و حجم پیام برائت از مشرکان و مفاد آن در درک گستره اندیشه حضرتش بسیار مهم است. چند روز بعد از پیام برائت از مشرکان، کشتار زائران به وقوع پیوست و سرپرست حجاج ایرانی مراتب را طی نامه ای به امام خمینی منعکس کرد که به آن اشاره شد.

به هر حال در این مقاله هدف ما تحلیل پیام برائت از مشرکان نیست گو اینکه چکیده اندیشه مبنایی آن در پیام مورد تحلیل این مقاله نیز مندرج است. در اینجا توجه به این نکته ضروری است که پیامهای مزبور قطعاً ثابت می کند که پیام پذیرش قطع نامه، پیامی مقطعی و صادر شده از روی اضطرار و شرایط ناگهانی نیست بلکه در عرصه نبرد عظیم و نهایی استکبار و استضعاف معنا دارد. به همین دلیل است که گذشت حدود یک سال از واقعه کشتار حجاج - در زمان صدور پیام مربوط به پذیرش قطع نامه ۵۹۸ - چیزی از اهمیت موضوع کم نمی کند. از نظر خالق متن، کشتار حجاج و پذیرش قطع نامه دو حادثه تلخ مقطعی و بهم پیوسته در صحنه مبارزه با

□ پذیرش قطع نامه بخشی از یک واقعیت بزرگتری است که بدون توجه به آن درک این واقعیت تاریخی و به تبع آن درک پیام پذیرش قطع نامه مقدور نخواهد بود

□ این گونه پیامها جاویدانند و در زمان جاری اند و همیشه می توان از آنها نکات تازه ای آموخت و در عمل بکار بست

کفر و شرک و استکبار جهانی است که دیر یا زود با پیروزی نهایی مسلمانان و مستضعفان عالم به شیرینی بی انتهای ختم خواهد شد. ولی با وجود تلخی این حوادث چیزی از پیروزیهای پی در پی جبهه حق کم نشده است. مهمترین مسئله، تلاش برای حرکت به سوی پیروزی نهایی است که در هر مقطعی ویژگیهای خاص خود را دارد. ولی در هر حال دعای امام این است که «خداوندا، این دفتر و کتاب شهادت را همچنان به روی مشتاقان باز، و ما را هم از وصول به آن محروم مکن. خداوندا، کشور ما و ملت ما هنوز در آغاز راه مبارزه اند و نیازمند به مشعل شهادت؛ تو خود این چراغ پر فروغ را حافظ و نگهبان باش.»^۶ آری، شهادت جویی در مسیر کمال، سلاح برنده ای است که هرگز دشمنان اسلام بدان دست نخواهند یافت.

۲- پیام مورد تحلیل پراست از جملات و اصطلاحات زیبا و حتی بدیع ادبی و عرفانی. در طول تاریخ معاصر هیچ شخصیت سیاسی را نمی شناسیم که بتواند مسایل و مشکلات سیاسی و نظامی و مملکتی و جهانی را این گونه بیان و تحلیل کند، آنهم در شرایط بسیار دشوار و بحرانی. چنین بیانی علاوه بر اینکه تسلط بی چون و چرای خالق متن را بر ظرایف ظاهر(زبان) و باطن(محتوا- موضوع) می رساند حاکی از آرامش و اطمینان قلب غیر قابل تصور اوست. چنین اطمینانی از بشارتهای متعدد امام خمینی در بخش اول پیام نیز بخوبی آشکار است.

قابل توجه عمیق است که حضرت امام، هیچیک از بشارتها را که پیروزی نهایی مسلمانان و مستضعفان عالم را می‌رساند و وعده شگفت‌نابودی ابر قدرتهای حاکم بر جهان را در بر دارد به عوامل ناشناخته و مرموز منتسب نمی‌کند بلکه آن را حاصل انرژی موجود در جهان اسلام، آگاهی، وحدت، علم و دانش و نهایتاً جهاد و شهادت می‌داند. در واقع امام همان سنت الهی را که در ایران به ثمر نشست به کل جهان تسری می‌دهد، از جمله: «إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ»^۷. ارزیابی قطعی و مطمئن امام خمینی این است که جهان اسلام توان چنین تغییری را دارد.

۳- حجم بیشتر واژگان و اصطلاحات مثبت را نسبت به واژگان و اصطلاحات منفی خصوصاً در بخش دوم پیام (که حول محور تلخی پذیرش قطع‌نامه تنظیم شده است) می‌توان ناشی از خوش بینی حقیقی خالق متن نسبت به آینده دانست. نگاهی به واژگان مثبت و منفی این پیام، خواننده علاقه‌مند را با فرهنگ امید بخش و شور آفرین امام خمینی آشنا می‌سازد.

هر چند ایشان پذیرش قطع‌نامه را به سر کشیدن جام زهر تشبیه می‌کند و در توفانی از واژگان و اصطلاحات کوبنده، سیمای دشمنان را با اسم و مشخصات کامل مشخص و روشن می‌سازد با این وجود بقدری به پیروزی نهایی امیدوار است که تمامی ابر قدرتها را جز مظاهر بی‌محتوای دنیای مادی قلمداد نمی‌کند. بجز یک عارف کامل و عامل چه کسی می‌تواند با این اطمینان به این عرصه و دیدگاه بلند برسد؟

۴- با دقت در کل پیام و واژگان و اصطلاحات آن خصوصاً اشاره مؤکد به جام زهر و توصیه‌ها و سفارشهای آن می‌توان این پیام را وصیت‌نامه امام خمینی نیز تلقی کرد. وصیت‌نامه سیاسی - الهی امام خمینی در تاریخ ۲۶ بهمن ۱۳۶۱ نوشته شده است لکن تاریخ اصلاح و بازبینی آن در تاریخ ۱۹ آذرماه ۱۳۶۶ بوده است^۸، یعنی چند ماه بعد از کشتار حجاج ایرانی. این است که می‌توان پیام پذیرش قطع‌نامه را - در تاریخ ۲۹ تیرماه ۱۳۶۷ - نوعی توضیح و تفسیر یا حاشیه نگاری برای بعضی از نکات وصیت‌نامه سیاسی - الهی ایشان دانست. به هر حال این پیام در درک وصیت‌نامه حضرت امام قابل بهره‌برداری می‌نماید. سفارشات و توصیه‌های مکرر امام در این پیام

خطاب به مردم، جوانان، رزمندگان، مسئولین، مسلمانان و... در این رابطه قابل توجه است. حضرت امام، سردار جبهه حق است که نبرد علیه دشمنان خداوند را تا آخرین قطره خون و آخرین نفسها پیش برده است و حتی در نفسهای آخرین که با زهر معاندان به شماره افتاده به آینده پیروزمند نگاه می کند و می خواهد همه مسلمانان و مستضعفان عالم آن را ببینند و با شور و شوق راه را ادامه دهند.

۵- از نکات مهم و قابل توجه دیگر پیام امام، بحث «ما و «آنها» است. حضرت امام در یک عرصه بزرگ و جهانی و در دو سوی نبرد بزرگ حق و باطل، نیروهای طرفین را مشخص می سازد. شاید مشخص شدن این نیروها مهمتر از چیزهایی است که به آنها نسبت می دهد یا از آنان توقع دارد. از یکسو ملت ایران (رزمندگان، مجاهدان، اسراء، معلولین جنگ، زائران خانه خدا، روحانیون متعهد، خانواده شهدا، جوانان، مسئولین و...)، مسلمانان (خصوصاً مبارزان فلسطین و لبنان و هواداران انقلاب اسلامی)، مستضعفان و متدینین عالم قرار دارند و در سوی دیگر مستکبران و کافران و مشرکان و جهانخواران یعنی آمریکا، شوروی، اسرائیل، کشورهای مستکبر اروپایی، حکام وابسته منطقه و سرمایه داران.

نبرد میان این دو طرف به علت هجوم جبهه استکبار با هدف نابودی کامل ارزشهای معنوی و فرهنگ و هویت جبهه استضعاف و غارت تمامی داشته های آنان، امری ناگزیر است. ولی نهایت این نبرد فرازمانی، نابودی قطعی جبهه کفر و شرک و استکبار خواهد بود. در این میان گروههای چپ و التقاطی (منافقین) و ملی گراها و خصوصاً سرمایه داران داخلی و مخالفان جمهوری اسلامی، عوامل استکبار هستند. این معنا را که آمریکا از طریق سرمایه داران و سلطه جویان داخلی کشورها نفوذ خود را در جهان توسعه می دهد مورد تأیید بعضی از متفکران و محققان معروف آمریکایی از جمله هربرت شیلر نیز هست.^۹ با توجه به پیامهای مختلف حضرت امام از جمله پیام مورد بحث، چنانچه روزی سرمایه داری در کشور ما به عنوان یک ارزش شناخته شود تداوم خط امام معوق مانده بلکه تعطیل شده است.

در میان نیروهای معارض داخلی عده ای هستند که امام آنها را مقدس مآب، روحانی وابسته،

دین به دنیا فروش و... معرفی و خطر آنها را بسیار بیشتر از سایر ناپاکان اعلام می کند. اینان که مورد لعن خدا و رسول(ص) و مردم هستند در ظاهر طرفداری از دین و ولایت، بدترین ضربه ها را به انقلاب اسلامی می زنند. اینان از درون محتوای اسلام و انقلاب را نابود می کنند. از مشخصات چنین افرادی، دنیا گرایی و همه را بی دین معرفی کردن است.

امام خمینی همچنین از کسانی که بدون استثناء به هرچه روحانی و عالم است حمله می کنند و اسلام آنها را اسلام آمریکایی می دانند انتقاد می کند و خطر عملکرد آنان را شکست اسلام ناب محمدی می داند. از منظر امام بدون وجود روحانیت متعهد، انقلاب و نظام دچار عقب گرد و شکست خواهد شد.

از نکات بسیار قابل توجه بحث ما و آنها این است که در این زمینه قهرمان اصلی تحلیل امام خمینی، ملت ایران است. به جرئت می توان ادعا کرد که در تمام پیامهای گروههای سیاسی داخلی از بدو تأسیس آنها تا کنون حتی گروههای مدعی ملی گرایی به اندازه همین یک پیام حضرت امام، تشویق و تقدیر و خضوع و احترام و قدر شناسی نسبت به ملت وجود ندارد. بیشترین قدردانیها و سپاسگزاریهها و تعریفها و تمجیدهای خالق متن، متوجه ملت ایران است. سیمای ملت در پیام امام سیمایی آگاه، مؤمن، مبارز، شهادت طلب، عارف، صبور، مقاوم، حماسی و پهلوانی است. ملت ایران از دیدگاه امام خمینی پرچمدار مبارزه جهانی علیه استکبار است. بعضی از نویسندگان متعهد داخلی که گاه به علت بعضی نارساییها در مقوله جنگ از جمله کمبود نیرو، انگشت اتهام را به سوی ملت نشانه می روند خوب است قدری دقیقتر پیام امام را مطالعه کنند و عظمت ملت خود را بهتر بشناسند. در گستره وسیع و آینده نگر امام خمینی، ملت ایران پیروز تمامی عرصه هاست. خضوع و خشوع حضرت امام در برابر ملت ایران باور کردنی نیست. ایشان حتی کسانی را که به هیچ صورتی وارد عرصه نبرد با دشمن بعثی نشده اند ولی با دعا و نگاه مهربان همراه رزمندگان بودند مورد حمایت و تأیید قرار می دهد و آنان را مشمول پاداش الهی اعلام می کند. امام در سایر پیامها نیز مکرراً خود را خدمتگزار ملت معرفی کرده است.^۱ این معانی از امهات و اصول اندیشه حضرت امام است که نباید از آن غفلت کرد.

□ چنین بیانی علاوه بر اینکه تسلط بی چون و چرای خالق متن را بر ظرایف ظاهر (زبان) و باطن (محتوا- موضوع) می‌رساند حاکی از آرامش و اطمینان قلب غیرقابل تصور اوست. چنین اطمینانی از بشارتهای متعدد امام خمینی در بخش اول پیام نیز بخوبی آشکار است

البته امام در میان افراد ملت ارزش فوق العاده ای برای رزمندگان و شهدا و اسرا و معلولین و خانواده آنها قایل است به نحوی که هیچ فرد دیگری به این درجه نمی‌رسد. اما بخش مهمی از پیام حضرتش به جوانان اختصاص دارد. امام آنها را سرمایه و ذخیره عظیم الهی و گلهای معطر و نوشکفته جهان اسلام می‌داند و معرفی می‌کند. درجایی از بخش دوم پیام که ایشان جوانان را به استفاده از علمای متعهد اسلام در مسیر ارزشها و معنویات دعوت می‌نماید تأکید می‌کند که: «از باب نهایت ارادت و علاقه ام به جوانان عرض می‌کنم...»^{۱۱} در سایر بخشهای دیگر توصیه های حضرت امام مانند توصیه و سفارش به روحانیون متعهد یا مسئولین کشور و دیگران نیز بر ارزش جوانان تأکید شده است. در واقع امام خمینی پرچم ترقی و پیشرفت و استقلال کشور و آینده جهان اسلام را به جوانان می‌سپارد.

۶- استنادات منفی در بخش اول پیام نسبت به مستکبران و آمریکا که حضرت امام آنان را دشمن اصلی اسلام ناب محمدی(ص) و ایران می‌داند و حکومت عراق که متجاوز عملی به خاک ایران است نسبت به حکومت سعودی و حکام وابسته منطقه و ایادی آنان حجم کمتری دارد. به نظر می‌رسد از دیدگاه ایشان چهره آمریکا و استکبار و حکومت عراق برای مخاطبان به اندازه کافی شناخته شده و منفور هست لکن قدرتهای وابسته منطقه در زیر پرچم اسلام و اسلام خواهی علاوه بر نوکری آمریکا و استکبار، بدترین ضربه ها را به اسلام اصیل می‌زنند و افشای

چهره واقعی آنان اهمیت بیشتری دارد.

۶- هشدارهای امام خمینی در واقع نوعی پیش بینی است که تمامی آنها محقق شده است. این هشدارها در هر دو بخش پیام تقریباً شبیه است. خطرناکترین شخص برای ملت ایران و مسلمانان و مستضعفان عالم، آمریکا است. امام هم نسبت به پیامدهای فوری پذیرش قطع نامه، هشدار داده است، مانند سوء استفاده آمریکا و استکبار و حزب بعث عراق که خیلی سریع در عالم واقع به وقوع پیوست مانند حمله صدام و منافقین به کشور که با توجه به هوشیاری و آمادگی حضرت امام و مردم ایران به سرعت رفع شد و هم نسبت به خطرات آینده. در هر دو قسمت پیام، امام به خطر آمریکا و استکبار و مقدس مآبها هشدار داده است. امام خمینی حمله آمریکا به کشورهای اسلامی و نیز تهاجم جهانخواران را در شکل‌های جدید پیش بینی کرده است. سرمایه گذاری سنگین آمریکا و مستکبران برای ایجاد اختلاف بین مسلمانان و نابود کردن ارزشهای معنوی آنان در همه جا خصوصاً ایران امری مشهود است.

آیا آمریکا با بهانه‌های مختلف به کشورهای اسلامی حمله نکرده است؟ آیا نسبت به ساختن رهبران قلابی با اندیشه‌های منحط و جذابیت‌های ظاهری برای ایجاد اختلاف در میان مسلمانان و بهانه جویی نسبت به آنان اقدام نکرده است؟ آیا در همه عرصه‌ها با اسلام ناب محمدی (ص) وارد جنگ نشده است؟

آیا آمریکا و مستکبران از لیبرالها و ملی‌گراها و منافقین و مقدس مآبها و سرمایه‌داران و کسان دیگری که حضرت امام نسبت به خطر آنها هشدار داده است استفاده نمی‌کند؟ آیا از صاحبان اندیشه تند استفاده نمی‌کند؟ آیا از ایراد اتهام و حمله و کینه توزی نسبت به علمای متعهد اسلام خود داری می‌کند؟ آیا از القاء روحیه یأس و ناتوانی و ترس در مردم خصوصاً مسئولین و جوانان استفاده نمی‌کند؟ آیا دنیا گرایی را رواج نمی‌دهد؟ آیا از هر طریق ممکن به نارضایتی عمومی دامن نمی‌زند؟ و... اگر کسی چنین پندارد باید گفت اصلاً مبانی اندیشه و پیام امام خمینی را در نیافته است.

با همه اینها سیره و اندیشه امام خمینی این نیست که تقصیر همه چیز به گردن دشمنان اندازد

و خود را مبری کند و به گوشه ای بنشیند. اگر کسانی می خواهند معرکه آفرینی کنند امام خمینی آنها را برحذر می دارد اگر مقدس مآبان می خواهند سنگر دین را به نفع مقاصد مادی خود فتح کنند امام خمینی آنان را از عرصه دین می راند. اگر لیبرالها و ملی گراها و منافقین می خواهند با نقاب مردم دوستی و آزادی و خدمت، با حکومت بر مردم به نوکری آمریکا افتخار کنند، امام خمینی نقاب دروغین آنها را بر می دارد تا مردم چهره منفور آنان را ببینند. اگر سرمایه داران می خواهند خون مردم را به نفع جهانخواران مصادره کنند و بمکند امام خمینی دست آنان را قطع می کند. اگر مسئولین بخواهند پیشکسوتان خون و شهادت و جوانان و مستضعفان و فقرا را فراموش کنند و سرمایه داران و قاعدین کوتاه نظر را بال و پر دهند امام بر سر آنان فریاد می کشد. اگر آمریکا از نیروهای معارض داخلی استفاده می کند امام خمینی با آنها مقابله می کند. اگر آمریکا می خواهد علمای متعهد را کنار بگذارد امام خمینی آنها را تأیید می کند و در صحنه نگاه می دارد. اگر آمریکا می خواهد مردم را بترساند امام خمینی آمریکا را تهدید می کند و می ترساند. اگر آمریکا می خواهد روحیه مردم و جوانان را تضعیف کند امام خمینی به آنها روحیه می بخشد. اگر آمریکا دنیا گرایی و فساد را رواج می دهد امام خمینی ساده زیستی و تقوا را بر می گریند. اگر آمریکا می خواهد مردم را با تبلیغ و توطئه ناراضی کند امام خمینی بسان مردم زندگی می کند و برای آنها رضایت و آرامش فراهم می سازد. اگر آمریکا چهره کریه کشتار و ترور و خشونت را نشان می دهد امام خمینی سیمای انسان کامل عاشق جهاد و شهادت را به جهان معرفی می کند. اگر آمریکا و استکبار و حکام وابسته و ملایان درباری، نغمه شوم تفرقه و تردید و شکست را سر می دهند امام خمینی سرود اتحاد و اطمینان و پیروزی را می سراید. سیره و سخن امام خمینی گواه این ادعاست.

۷- استناد و ذکر شواهد سخنان امام خمینی را می توان به سه دسته وقایع روز، حوادث مستند تاریخی و مبانی اعتقادی تقسیم کرد. نگارنده که بسیاری از پیامهای حضرت امام را در قالب تحلیل گفتمان، بررسی کرده ام به طور یقین به این مطلب رسیده ام که اتکاء استدلالی امام بر این سه محور است. یعنی هیچکس نمی تواند آنها را انکار کند. حوادثی مانند هدف قرار دادن

هوایمای مسافری ایران که در تمام رسانه های جهان منعکس شده است، سقوط نظام شاهنشاهی، مقاومت قهرمانانه ملت ایران در برابر زور گوییهای آمریکا و... برای چه کسی قابل انکار است؟ یکی از مهمترین پایه های استدلال حضرت امام وقایع روز است که در اکثر رسانه ها منعکس شده و قابل انکار نیست.

همچنین وقایع تاریخی مانند صدر اسلام یا واقعه عاشورا برای کسی قابل انکار نیست. وقتی امام می گوید رسول گرامی اسلام(ص) به مساجد تشریفاتی و مناره های تزئیناتی نیازی ندارد و دنبال مجد و عظمت پیروان خود بوده است، وقایع صدر اسلام و آیات قرآن تماماً مثبت این کلام است. یا وقتی ایشان به جریان استعمار یا فجایع اسرائیل در سرزمینهای اسلامی اشاره می کند کسی نمی تواند آن را انکار کند. وقتی ایشان از اطمینان دادن عربستان به اسرائیل سخن به میان می آورد کسی نمی تواند آن را انکار یا توجیه کند.

علاوه بر آن بسیاری از بخشهای سخنان حضرت امام مربوط به اعتقادات اسلامی است که همه مسلمانان آن را قبول دارند مانند حمایت از مستضعفان عالم یا برائت از مشرکان که صریح قرآن مجید است و مبارزه با کفر و شرک و غیره که هیچیک از مخاطبان تردیدی در آن ندارند. خصوصاً اینکه امام خمینی نماینده راستین مکتب است و مورد قبول مسلمانان و مستضعفان عالم. او در جایگاهی قرار دارد که براحتی می تواند مقدس مآبان دین فروش، مفتی های خود فروخته، ملایان کثیف درباری، مقدس نماهای بیشعور و امثال آنان را به جهانیان معرفی کند. در هر صورت این سه مبنا و محور استدلالی، کلام و پیام امام را در جایگاهی قرار می دهد که خدشه ناپذیر است.

۸- تمامی ارزشهای بنیادین کلام امام یعنی ارزشهای مورد تأیید و حمایت ایشان برای مسلمانان بلکه تمام مستضعفان و متدینین و آزادیخواهان عالم قابل پذیرش و غیر قابل رد است. کدام مسلمانی می تواند مخالف اسلام اصیل یا توحید یا وحدت یا عدالت اسلامی یا حج ابرهیمی یا جهاد و شهادت و... باشد یا کدام آزادیخواه و متدینی می تواند مخالف آزادی و آزادیگی یا استقلال یا آگاهی بخشی یا صداقت و... باشد. تأکید امام بر این ارزشهای والا و جهانی کلام او را

قوت و قدرت بیشتری می بخشد. ارزشهای مورد تأیید حضرت امام، روشن و مشخص و مطابق با فطرت انسانی است.

البته ارزشهای مثبت مورد نظر امام در دو بخش به صورت اعم و اخص بیان شده است. در بخش اول پیام که مخاطبان آن علاوه بر مردم ایران، مسلمانان و مستضعفان عالم نیز هستند بیشتر ارزشهای عام مطرح شده است مانند عدالت اسلامی، توحید، حج ابراهیمی و... اما در قسمت دوم پیام که به صورت خاص - علاوه بر جنبه عام آن - خطاب به ملت ایران است از ارزشهای خاص دفاع شده است مانند مصلحت نظام و کشور، پیشرفت، خود کفایی، وحدت حوزه و دانشگاه و... با این وجود ارزشهای بنیادین در هر دو بخش به صورت صریح مورد تأیید و حمایت است که مهمترین آنها به لحاظ تکرار و تأکید عبارتند از: مقاومت، جهاد، شهادت، استقلال، حمایت از محرومان و مستضعفان، عدالت و بشارت پیروزی نهایی اسلام.

۹- مقوله وحدت حوزه و دانشگاه هر چند توصیه حضرت امام به هر دو نهاد علمی است اما در میان گزاره هایی که خطاب به روحانیون متعهد است مورد تأکید قرار گرفته است. به نظر می رسد از منظر ایشان قدم اصلی را در وحدت این دو نهاد باید روحانیت متعهد بر دارد. خصوصاً که هدف آن نیز مشخص است: وسیعتر شدن میدان برای گسترش و بسط معارف اسلام.

۱۰- صف موافقان و مخالفان در بخش اول از نظر حجم واژگان تقریباً با یکدیگر مساوی است. اولین شخصیت جبهه حق رسول گرامی اسلام (ص) و بعد از ایشان ائمه معصومین (ع) خصوصاً سید الشهداء (ع) هستند. اولین شخصیت جبهه کفر نیز آمریکا و بعد از آن شوروی و اسرائیل و حکام وابسته منطقه می باشند. اما در بخش دوم پیام صف موافقان جبهه حق با رهبری حضرت بقیه الله (عج) که در واقع جبهه اصلی و جبهه داخلی حق است بسیار بیشتر توصیف شده هر چند به طور کلی به جهانخواران نیز اشاره شده است. با توجه به اینکه تمرکز متن در بخش دوم عمدتاً مسایل داخلی است احتمالاً از نظر خالق متن، مخالفان داخلی نیروی چندانی به حساب نمی آیند. حضرت امام آنان را با صفت جیره خواران استکبار معرفی می کند.

در هر دو بخش پیام، روحانیون وابسته با تندترین واژگان از قبیل درباری، کثیف، مروج اسلام آمریکایی، مقدس مآب و... توصیف شده است. البته خالق متن برای توصیف روحانیون وابسته منطقه واژگان سیاه بیشتری را اختصاص می دهد ولی ظاهراً خطر مقدس مآبهای داخلی را خیلی بیشتر از آنان می داند. می توان این طور استدلال کرد که روحانیون عربستان و غیره اساساً نوعی کارمند و عامل حکومتها هستند و این مسئله برای مسلمانان منطقه روشن است اما چهره روحانیون وابسته و دین فروش داخلی در زیر پرچم طرفداری از دین و ولایت پنهان است. امام خمینی در باره مقدس مآبهای داخلی بارها هشدار داده است و در توصیف آنان با تأکید از واژگان «خطر» و «ضرر» استفاده کرده است. امام حتی خطر و ضرر مقدس مآبهای دین فروش را بیشتر از هر فرد ناپاک دیگر می داند و آنان را بی فرهنگ و مورد لعن و نفرین خداوند و پیامبر و مردم قلمداد می کند.^{۱۲}

۱۱- تمامی بشارتهای متن در بخش اول پیام اعلام شده است و بخش دوم عمدتاً متمرکز بر صبر، مقاومت، هوشیاری، کار و کوشش، علم و دانش و اصلاح و صلاح است. ولی در بخش دوم، دعا برای فرج حضرت امام زمان (عج) به نهایت بشارتهای آمده در بخش اول اشاره می کند.^{۱۳} در واقع تمام بشارتهای متن در وجود مقدس حضرت امام زمان (عج) متجلی است. به نظر می رسد از نظر خالق متن علاوه بر دعا برای فرج و ظهور موعود امم، این مسلمانان و مستضعفان و

□ به جرئت می‌توان ادعا کرد که در تمام پیامهای گروههای سیاسی داخلی از بدو تأسیس آنها تاکنون حتی گروههای مدعی ملی‌گرایی به اندازه همین یک پیام حضرت امام، تشویق و تقدیر و خضوع و احترام و قدر شناسی نسبت به ملت ایران وجود ندارد

دین‌داران عالم هستند که باید به سوی او بشتابند و راه حرکت را نیز امام خمینی در شرایط روز ترسیم کرده است.

۱۲- توصیه‌های متن در دو بخش اول و دوم نامه، هم مخاطبان مشترک دارد و هم مخاطبان متفاوت و از سوی دیگر هم خواسته‌های مشترک مطرح می‌شود و هم خواسته‌های متفاوت، ولی در هر صورت تمامی آنها مبنای ارزشی مشترکی دارند. و بر اساس این ارزشهاست که خالق متن خواسته خود را از آنان مطرح می‌سازد. در بخش اول پیام، مسلمانان و زائران خانه خدا و محققان متعهد اسلام از سایر کشورها در کنار ملت ایران، مسئولین کشور، نیروهای نظامی، خانواده شهدا و اسرا و مفقودین و معلولین، مخاطب توصیه‌های حضرت امام هستند. بیشترین توصیه و تأکید کلام امام، خطاب به مسلمانان و زائران خانه خدا از سایر کشورهاست. امام خمینی از آنان می‌خواهد تا فلسفه حج را واقعاً بشناسند، قرآن کریم را به صحنه‌های زندگی خود باز گردانند و از مشرکان برائت جویند. همچنین از آنان می‌خواهد تا نسبت به توطئه‌های استکبار و ترفندها و تبلیغات حاکمان سعودی شناخت پیدا کنند، بر وحشت از مرگ غلبه کنند و با استفاده از جوانان پر شور انقلابی خطوط کفر و شرک جهانی را بشکنند و از بردگی به رهایی و آقایی و سعادت برسند. امام از آنان می‌خواهد تا در برابر سیادت کفر و شرک خصوصاً آمریکا راه جهاد و شهادت را برگزینند. توصیه امام برای ورود در چنین میدانی ایجاد یک تشکیلات بزرگ اسلامی است. در واقع آنچه امام از مسلمانان عالم برای آگاهی و عمل انقلابی می‌خواهد همان است که قرآن کریم

از مسلمانان خواسته است. سخن امام همواره تفسیر قرآن کریم است.

بعد از مسلمانان بیشترین خطاب امام در بخش اول پیام به مسئولین جمهوری اسلامی است. امام از مسئولین کشور می خواهد به خاطر رضای خدا در خدمت فقرا و محرومین باشند و جلوی فزون طلبی صاحبان قدرت و پول و فریب را بگیرند. امام از مسئولین می خواهد در عرصه جهانی ضمن حمایت از محرومان و مستضعفان برای احیای هویت مسلمانان سرمایه گذاری و تلاش کنند. مسئولین کشور باید حامی مسلمانان آزاده جهان باشند و سربازان اسلام را با مبانی عقیدتی و تربیتی اسلام و روشهای مبارزه با کفر و شرک آشنا سازند. در واقع بیشترین خواست امام از مسئولین کشور این است که هدف گیری آنان در عرصه داخلی در جهت خدمت به محرومین و در عرصه خارجی، آگاهی بخشی و مبارزه فرهنگی باشد. یعنی هر دو مخاطب اصلی باید برای مراحل بعدی مبارزه با سلطه جویی کفر و شرک آماده باشند. در این میان، شناخت و آگاهی، اولین گام است.

سایر مخاطبان امام در بخش اول پیام عبارتند از: محققان متعهد اسلام، ملت ایران، نظامیان ایران، و خانواده های شهدا و اسرا و مفقودین و معلولین. خواسته خالق متن از محققان متعهد، ارائه تفسیرهای صحیح و واقعی از فلسفه حج است و مقابله با بافته های خرافاتی علمای درباری.

ملت ایران علاوه بر وظیفه حفظ انقلاب که با حضور در صحنه همراه است، وظیفه آگاهی بخشی به جهان را نیز بر عهده دارد. قابل توجه است که وظیفه حفظ انقلاب خطاب به ملت است نه مسئولین و نظامیان و سایر اقشار. ملت در کلیت خویش حافظ انقلاب و مسئول حضور در صحنه است و گرنه هیچیک از اقشار ملت یا تمامی مسئولین بدون خواست ملت، توان حفظ انقلاب را ندارند. اما در مسئله آگاهی بخشی، مسئولین و ملت وظیفه موازی دارند. در حالی که وظیفه مبارزه با صاحبان قدرت و پول و بعضی وظایف دیگر فقط بر عهده دولت است.

توجه به خواست امام از نظامیان و خانواده های شهدا و معلولین و اسرا و مفقودین نیز قابل توجه است. برای خانواده های شهدا و اسرا و معلولین و مفقودین، آمادگی بیشتر، ادای تکلیف و انجام امور مربوط به خود با درایت و دقت، توصیه شده است و این امر مستلزم روحیه قوی و توکل به پروردگار عالم می باشد. اما نظامیان جز آماده بودن برای دفاع و شاد یا غمگین نشدن از

پیروزی یا شکست مسئله اصلی است. این توصیه های حضرت امام از روی نهایت توجه به مسایل مختلف و با دیدی همه جانبه مطرح شده است و جای تأمل و بررسی بیشتر دارد، بویژه اینکه در وصیت نامه سیاسی- الهی حضرت امام این توصیه ها و دغدغه های امام، بیشتر مورد موشکافی قرار گرفته است. قطعاً می توان پاسخ خیلی از مسایل امروز جامعه را با تحلیل پیامهای مختلف امام بدست آورد.

در بخش دوم پیام، بیشترین خطاب خالق متن به ملت ایران و علما و روحانیون متعهد است. امام از ملت ایران می خواهد با هوشیاری و مقاومت انقلاب را از دسترس نامحرمان و نااهلان حفظ کنند، برای دفاع آماده باشند و از کید و مکر دشمنان غفلت نورزند.

امام از علمای متعهد می خواهد تا برای فداکاری بیشتر آماده شوند، از آبرو و اعتبار خود برای حفظ اسلام و خدمت به محرومان و پابرهنگان استفاده کنند و به جوانان بها دهند و با دوستی و محبت آنان را هدایت کنند.

سایر مخاطبان امام عبارتند از نظامیان و رزمندگان اسلام، رسانه ها، مسئولین کشور، اساتید و معلمان و جوانان. ولی توجه به جوانان در توصیه به سایر مخاطبان نیز حضور دارد. مثلاً حضرتش به مسئولین و اساتید و علمای متعهد نسبت به فراهم آوردن وسایل ارتقای اخلاقی و علمی جوانان و... توصیه اکید دارند. همین طور نسبت به حمایت از محرومین خطاب به مسئولین کشور و علمای متعهد سفارش مؤکد کرده اند. یعنی هر چند در بخش دوم پیام بیشترین خطابها عنوان علمای متعهد و مسئولین کشور است ولی دغدغه امام بیشتر محرومین و جوانان هستند. البته بررسی و تحلیل هر یک از توصیه های امام در دو بخش پیام مورد بحث می تواند مبنای یک مقاله مفصل قرار گیرد که در اینجا با توجه به محدودیتهای یک مقاله، فقط به بعضی از نکات آن اشاره شد. اینکه چرا حضرت امام از نظامیان می خواهد آمادگی خود را برای دفاع حفظ کنند یا با غضب و خشم به دشمنان نگاه کنند، از مسئولین می خواهد تا از محرومین حمایت کنند و عدالت اجتماعی را برقرار سازند، از علمای متعهد می خواهد تا در جهت بسط معارف اسلام و عدم سازش با کفر و شرک تلاش کنند ولی از ملت می خواهد نگذارند انقلاب به دست نااهلان و نامحرمان یفتد،

نمی‌تواند بی‌معنا باشد. حضرت امام می‌توانست از مسئولین و رزمندگان و علما نیز بخواهد که مواظب باشند انقلاب بدست نااهلان و نامحرمان نیفتد. در واقع مواظبت از انقلاب و جلوگیری از اینکه پیشکسوتان خون و شهادت در پیچ و خم زندگی روزمره فراموش شوند و جواب همه فتنه‌ها را دادن کار ملت است، تعیین مسئولین هم کار ملت است. این امور در توان شخص دیگری نیست. البته همه اقشار در دل ملت حضور دارند ولی اگر فقط یک قشر خاص موظف به چنین کار عظیمی باشد هرگز موفق نخواهد شد حتی اگر جامعه را به بیراهه نیز نکشاند.

نهایتاً اینکه به نظر می‌رسد محرومین و مستضعفان، جوانان و مسئولین کشور در هر دو بخش پیام، بیشتر مورد توجه بوده‌اند. ظاهراً از دیدگاه خالق متن وظیفه اصلی مسئولین کشور باید متمرکز بر محرومان و مستضعفان از سویی و جوانان از سوی دیگر باشد. راه آینده عمدتاً با بها دادن به این دو عضو اصلی جامعه ایرانی و مسلمانان جهان، روشن و موفق خواهد بود.

۱۳- مفاهیم اساسی متن یعنی آنچه خالق متن می‌خواهد بگوید در بخش اول پیام، آگاهی بخشی و بشارت است. امام با تحلیل اوضاع منطقه و جهان، موقعیت مسلمانان و مستضعفان جهان را در برابر استکبار و ایادی و نوکرانش، مشخص می‌سازد. ایشان نبردی گریزناپذیر را ترسیم می‌کند که بر اثر حمله استکبار خصوصاً آمریکا به تمامی حیثیت و داشته‌های مسلمانان و مستضعفان بوجود آمده و نهایت این نبرد، پیروزی قطعی مسلمانان و مستضعفان و نابودی تمامی مستکبران است. و این تماماً همان است که قرآن کریم بشارت داده است: «وَأُتْرِدُ أَنْ نُمَنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أُمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ»^{۱۴}.

روشن است که تمامی مسلمانان عالم به چنین بشارتی اعتقاد دارند و تمامی مستضعفان عالم از آن استقبال می‌کنند.

۱۴- آنچه در کلام و پیام امام خمینی به عنوان مؤلفه‌های اجماع و توافق کاملاً بروز و ظهور دارد و عمدتاً مبنای ارتباط با مخاطب است اولاً قرآن کریم و اسلام اصیل است. مخاطب اصلی حضرت امام، مسلمانان هستند و این مبنا برای خالق متن و مخاطب، مهمترین زمینه و محور اتصال و ارتباط است.

□ امام خمینی در این پیام، حمله آمریکا به کشورهای اسلامی و نیز تهاجم جهانخواران را در شکلهای جدید پیش‌بینی کرده است

ثانیاً معرفی استکبار خصوصاً آمریکا و شوروی (سابق) و اسرائیل به عنوان دشمنان اسلام و مستضعفان دنیا و سلطه‌گری و زور‌گویی آنان برای منافع مادی خود امری عملی و واضح است و در واقع نیاز به هیچ دلیل و مدرکی ندارد. قدرتی که امروزه شب و روز مسلمانان و مستضعفان را می‌کوبد بجز آمریکا و اسرائیل و اعوان و انصار و ایادی آنان چه شخص دیگری است؟

همچنین مبارزه با ظلم و برقراری عدالت در دنیا در فطرت انسانی است و هیچ انسانی در دنیا با آن نمی‌تواند مخالفت کند. حتی جنایتکاران عالم مدعی آن هستند. این است که عناصر اجماع و توافق در کلام حضرت امام، روشن، قابل فهم، ملموس و به تبع مورد پذیرش مخاطبان است. بویژه آنکه این عناصر با ارزشهای کلام امام، با شیوه استدلال ایشان، با مستندات پیام و با تمامی توصیفها و بشارتها و توصیه‌ها و قطب‌بندیها و سایر ویژگیهای متن، همخوانی دارد. همین امر یعنی هماهنگی کامل عناصر متن، انسجام ممتازی به آن می‌بخشد که با وجود مفصل بودن و طرح موضوعات فراوان به عنوان یک کل خالی از خلل، قلب مخاطب را تسخیر می‌کند و او را به شور و حال و عمل وامی‌دارد.

به جرئت می‌توان ادعا کرد که در طول تاریخ سیاسی ایران هیچ پیام سیاسی این همه موضوعات مختلف، این همه مخاطب و این همه انسجام نداشته است. علاوه بر اینها- همان‌طور که اشاره شد- ظاهر متن یعنی جملات و واژگان، زیبا، ادبی- عرفانی، بدیع و حماسی است.

در انتها نگارنده اذعان دارد آنچه بیان شده به عنوان کشف نکته تازه‌ای در کلام حضرت امام بلکه به عنوان تلاش ناقص و کوتاهی در جهت تذکر لزوم توجه دقیقتر و عمیقتر به پیامهای آن راد مرد بزرگ الهی است.

منابع و مأخذ:

۱. فرکلاف، نورمن، «تحلیل انتقادی گفتمان»، مترجمان: فاطمه شایسته پیران، شعبانعلی بهرامپور، رضا ذوقدار مقدم، رامین کریمیان، پیروز ایزدی، محمود نیستانی، محمد جواد غلامرضا کاشی / ویراستاران: محمد نبوی، مهران مهاجر، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه ها، ۱۳۷۹
۲. ون دایک، تئون، «مطالعاتی در تحلیل گفتمان»، مترجمان: پیروز ایزدی، شعبانعلی بهرامپور، علیرضا خرمایی، محمد جواد غلامرضا کاشی، تژا میر فخرایی / ویراستاران: مهران مهاجر، محمد نبوی، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه ها، ۱۳۸۲
۳. ر.ک: صحیفه امام، امام خمینی، تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، پاییز ۱۳۷۸، نوبت چاپ: اول، جلد بیست و یکم، صفحه ۱۰۰-۷۴
۴. ر.ک: همان، جلد بیستم، ص ۳۵۴-۳۴۹
۵. ر.ک: همان، ص ۳۴۷-۳۱۱
۶. همان، جلد بیست و یکم، ص ۹۳
۷. قرآن کریم، سوره رعد، بخشی از آیه ۱۲
۸. ر.ک: صحیفه امام، جلد بیست و یکم، ص ۳۹۳
۹. شیلر، هربرت، وسایل ارتباط جمعی و امپراتوری آمریکا، ترجمه احمد میر عابدینی، تهران: سروش (انتشارات صدا و سیما) جمهوری اسلامی ایران، چاپ اول، ۱۳۷۷
۱۰. از جمله ر.ک: صحیفه امام، جلد سوم، ص ۳۷۲ و ۴۹۸ / جلد چهارم، ص ۲۶۰ و ۳۳۲ / جلد پنجم، ص ۴۳۲ / جلد ششم، ص ۵۲ و ۹۵ / جلد هفتم، ص ۱۲۹ و ...
۱۱. صحیفه امام، جلد بیست و یکم، ص ۹۷
۱۲. ر.ک: همان، ص ۸۷ و ۹۸
۱۳. ر.ک: همان، ص ۹۵
۱۴. قرآن کریم، سوره قصص، آیه ۴

